

М. Малюшыцкі.

Да пытання аб арганізацыі насенных фондаў бульбы ў БССР і розныя статыстычныя матар'ялы па культуры бульбы¹⁾.

Пад бульбай, у 23 паветах БССР, было занята дзесяцін²⁾:

Гады	Плошча	Крыніцы
1924	284.104 дз.	Па даных Статыстычнага Бю-
1925	328.478 „	ро Нав.-Дасл. Інстытуту сельск.
1927	362.000 „	і лясн. гасп. імя Леніна (1927 г).

Пад бульбай, на сялянскіх і прыватна-ўласніцкіх землях разам у тых-жа 23 паветах у дарэволюцыйны час было:

Гады	За пяцігодку	Сярэдн. за 1 год	Крыніцы
1896—1900	1.098.554 дз.	219.710 дз.	Па даных Мен-
1901—1905	1.289.242 „	257.848 „	скага Стат. Бюро,
1906—1910	1.439.034 „	287.807 „	атрыманых праз
1911—1915	1.628.002 ?	341.600 ?	НДІ (1927 г.).

Усёй ральлі і ўсёй засеўнай плошчы ў тых-жа 23 паветах Беларусі было:

	1887 г.	1917 г.	1926 г.	Крыніцы
Усёй ральлі	3.112.000 дз.	3.672.000 дз.		„Беларуская
Усёй плошчы				Савецкая Соц.
над засевамі	1.903.000 „	2.537.000 „	2.653.000 дз.	Рэспубліка“, ст. 125.

Дапускаючы, што ў бліжэйшыя гады ўся засеўная плошча па БССР дасягне велічыні 3.000.000 дзесяцін, і што пад бульбу будзе адведзена 20% усяе плошчы засеву, пад бульбай будзе занята 600.000 дзес.³⁾

¹⁾ Артыкул апрацаваны паводле чарнавых запісаў, якія засталіся пасля сьмерці аўтара.

²⁾ Вылічэнні паданы не па мэтрычнай сыстэме таму, што ў такім выглядзе матар'ял захаваўся пасля сьмерці аўтара.

³⁾ Згодна меркаваньням Дзяржпляну БССР ужо ў 1927 г. усёй засеўнай плошчы па БССР павінна быць 3.036.619 дзес., з якой пад бульбай—436.306 дзес.

Сярэдняя гадавая засеўная плошча пад бульбай па 4-х беларускіх губэрнях (Магілёўскай, Менскай, Віцебскай і Смаленскай) за пяць гадоў (1906 па 1910 г.) дасягала 417.037 дзесяцін. У гэту пяцігодку Менская губ. займала 1-е месца сярод 50 губ. Эўропейскай Расіі як па плошчы зямлі пад засевамі бульбы, так і па абсалютнаму збору бульбы і 2-е месца па процанту засеўнай плошчы пад бульбай. Плошча зямлі пад бульбай па Менскай губ. дасягала 174.535 дзес., а абсалютны збор бульбы—77.565.800 пуд.

На 100 дзес. засеву, пад бульбай, у Менскай губ, у сярэднім знаходзілася 13,6 дзес. (у прыватна-ўласніцкіх гаспадарках 14,4 дз.), тады як у Эстляндзі і ў Польшчы процант ральлі пад бульбай быў вышэй чым па Менскай губ. Агульна па Польшчы ён складаў 18,1%, а ў Петракоўскай губ. дасягаў нават 24,6% (у сялян), прычым у 2-х паветах гэты процант даходзіў нават да 26,6%.

Схэма змены ўсёй насеннай бульбы па ўсёй БССР праз кожныя пяць гадоў будзеца пры дапушчэнні, што ўся засеўная плошча пад бульбай у БССР займае 600.000 дзесяцін і што сярэдняя колькасць насеннай бульбы на сялянскіх землях у першыя гады не перавышае 400 пуд. з дзес., у колектыўных і коопэраваных гаспадарках—500 пуд., а ў саўгасах—800 пуд. з дзесяціны.

Пры гэтым дапушчэнні, падзяліўшы ўсю тэрыторыю БССР на пяць роўнавялікіх па плошчы частак, мы будзем мець у кожнай такой частцы па 120.000 дз. пад бульбай. Для засеву гэтых 120.000 дз. патрэбна мець штогодна 12.000.000 пуд. насеннага матар'ялу; дапускаючы, што ў першыя гады на сялянскіх землях мы зможам мець ня больш 400 пуд. насеннай бульбы з дзесяціны, пад насенную бульбу патрэбна будзе заняць $\frac{12.000.000}{400} = 30.000$ дз., для абсемяненьня якіх у сваю чаргу патрэбна мець $100 \times 30.000 = 3.000.000$ п. насеннай бульбы.

Дапускаючы далей, што гэтыя 3.000.000 пуд. насеннай бульбы могуць быць атрыманы з колектыўных і коопэраваных гаспадарак і што гэтыя гаспадаркі змогуць даць 500 пуд. насеннага матар'ялу з дзесяціны, бачым, што пад гэты насенны матар'ял павінны быць заняты $\frac{3.000.000}{500} = 6.000$ дз., для абсемяненьня якіх у сваю чаргу патрэбна будзе $100 \times 6.000 = 600.000$ насеннай бульбы. Калі дапусьціць, што і гэтыя 600.000 пуд. насеннага матар'ялу павінны быць атрыманы таксама ад колектыўных і коопэраваных гаспадарак, але

ў адмену іх ад папярэдніх; названых гаспадаркамі 1-га парадку, прычым ураджайнасьць і тут ня будзе перавышаць 500 пуд. з дзесяціны, дык для атрымання вышэйпаказанай колькасьці насеннай бульбы ў 600.000 пуд. у іх павінна быць занята пад насенны фонд $\frac{600.000}{500} = 1200$ дзес., для абсемяненьня якіх патрэбна будзе $100 \times 1200 = 120.000$ пуд. насеннай бульбы. Мяркуючы, што гэты насенны матар'ял павінен быць атрыманы з савецкіх гаспадарак, з ураджайнасьцю ў 800 пуд. насеннай бульбы з дзесяціны, бачым, што ў саўгасах пад насеннай бульбай павінна быць занята $\frac{120.000}{800} = 150$ дзес., для абсемяненьня якіх патрэбна $100 \times 150 = 15.000$ пуд. насеннай бульбы, якая можа быць дастаўлена ў выглядзе эліта з насеннай гаспадаркі Цэнтральнай Беларускай Бульбяной Станцыі.

Такім чынам, пры ўмове, што Цэнтральная Бульбяная Станцыя будзе мець насенную бульбяную гаспадарку з штогодным бульбяным клінам у 20 дзес. і пры ўмове, што ўвесь элітны матар'ял штогодна чаргова будзе перадавацца ў савецкія гаспадаркі для рэпрадукцыі па плошчы ў 150 дзес., адкуль ён у сваю чаргу будзе паступаць спачатку ў калектыўныя гаспадаркі 1-га парадку з штогоднай засеўнай плошчай у 1200 дз., а адтуль у калектыўныя гаспадаркі 2-га парадку з засеўнай плошчай пад насенную бульбу ў 6000 дз., мы будзем мець мажлівасьць праз кожныя пяць гадоў зьмяніць увесь насенны матар'ял па ўсёй БССР, зьмяніўшы яго больш ураджайным і вольным ад хвароб выраджэньня.

Гады	Месца вытворчасці насеньня	Плошча ў дзесяцінах	Патрэбная колькасьць насеннай бульбы для засеву		Ураджай у п. нас. мат. за вылік. пробн і буйн адых. пры хав.	
			На 1 дзес.	На ўсю плошчу	З 1-й дзес.	З усёй плошчы
1	Цэнтральная Бульбяная Станцыя (сэлекцыйная станцыя)	20	100	$100 \times 20 = 2000$	800	$800 \times 20 = 16.000$
2	Саўгасы	150	100	$100 \times 150 = 15.000$	800	$800 \times 150 = 120.000$
3	Калектыўная гаспадарка 1-га парадку	1.200	100	$100 \times 1200 = 120.000$	500	$500 \times 1.200 = 600.000$
4	Калектыўная гаспадарка 2-га парадку	6.000	100	$100 \times 6000 = 600.000$	500	$500 \times 6000 = 3.000.000$
5	Усе іншыя гаспадаркі	30.000	100	$100 \times 30000 = 3.000.000$	400	$400 \times 30000 = 12.000.000$

Засеўная плошча ў дзесяцінах і ўраджай бульбы на сялянскай зямлі па паветах БССР (Даныя ЦСК).

Губэрні і паветы	1896—1900 г.			1901—1905 г.			1906—1910 г.			1911—1915 г.			1909—1913 г.		
	Засеўн. плошча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. плошча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. плошча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. плошча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. плошча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох
Менская губ.	319.214	126.572	396	355.728	135.319	380	422.238	168.487	399	497.476	235.966	474	456.960	198.893	435
Менскі павет	30.199	10.877	360	33.079	11.158	337	39.155	14.110	360	50.767	22.207	437	45.384	17.495	385
Барысаўскі „	44.668	16.624	372	42.865	16.361	382	51.331	20.991	409	55.136	23.086	419	49.201	19.560	398
Ігуменскі „	42.246	14.428	342	47.869	17.210	360	52.777	19.264	365	56.729	25.092	442	53.338	21.488	403
Слуцкі „	48.472	20.849	529	48.081	20.275	422	58.890	26.081	443	70.803	37.572	531	66.368	34.332	517
Мазырскі „	41.343	15.610	378	47.784	17.408	364	55.837	23.057	413	68.829	31.223	454	62.566	26.913	430
Бабруйскі „	50.523	21.494	511	57.980	24.738	427	70.281	29.163	415	80.203	40.450	504	73.933	32.681	442
Рэчыцкі „	61.763	26.690	432	78.070	28.169	361	93.967	35.821	381	115.009	56.336	490	106.170	46.424	437
Магілёўская губ.	282.398	133.305	472	333.226	147.210	442	376.726	156.206	414	434.066	203.397	468	400.528	175.357	438
Рагачэўскі павет	34.511	17.286	500	37.902	16.764	442	44.616	17.541	393	50.914	23.108	454	48.953	20.817	425
Гомельскі „	54.725	26.976	493	67.307	31.727	471	70.594	33.809	479	74.553	40.058	545	73.432	36.995	504
Быхаўскі „	25.834	13.503	523	31.151	13.368	429	37.345	14.443	387	40.906	20.962	512	38.026	17.118	450
Чэрыкаўскі „	30.353	14.177	467	35.880	16.780	468	39.543	14.955	378	44.201	20.671	468	41.447	17.725	428
Клімавіцкі „	24.380	10.739	440	30.861	12.495	405	33.140	13.768	415	41.467	19.292	465	36.550	16.226	444
Чавускі „	17.372	8.404	484	20.400	9.103	446	24.050	9.869	410	28.964	11.763	406	27.115	11.140	411
Магілёўскі „	18.305	8.557	466	22.131	10.184	460	22.716	11.152	491	27.579	12.610	457	24.302	10.599	436
Горацкі „	18.188	9.156	503	20.009	8.630	—	23.044	9.809	425	27.545	12.089	439	25.659	11.365	443
Мсціслаўскі „	13.626	5.862	430	16.117	8.049	499	18.673	7.863	421	21.111	10.232	485	19.740	9.079	460
Аршанскі „	23.383	10.466	448	26.204	10.782	411	33.302	12.835	385	41.396	19.309	466	32.842	13.040	397
Сененскі „	21.721	8.179	377	25.264	9.328	369	29.652	10.162	343	35.430	13.303	375	32.462	11.253	347
Віцебская губ.	116.829	42.307	362	103.114	32.412	314	123.445	43.687	353	140.511	53.166	378	134.469	45.404	337
Лепельскі павет	24.744	8.763	354	24.926	8.464	340	30.881	12.205	395	33.069	13.360	404	32.540	12.674	389
Полацкі „	26.561	8.655	326	21.391	5.186	242	24.803	8.054	325	28.401	9.826	346	28.086	9.408	335
Дрысенскі „	26.997	9.217	341	15.498	4.200	271	19.852	6.628	334	18.156	6.225	343	19.535	5.486	281
Гарадоцкі „	21.345	8.136	381	22.975	7.339	319	26.394	8.134	308	36.389	13.504	371	32.991	9.977	302
Віцебскі „	17.182	7.536	439	18.324	7.223	394	21.515	8.666	403	24.496	10.251	418	21.317	7.859	369
Разам па ўсёй тэрыторыі	718.441	302.184	421	792.068	314.941	398	922.408	368.380	399	1.072.053	492.529	459	991.957	419.654	423

Табліца 2-ая.

Засеўная плошча ў дзесяцінах і ўраджай бульбы на зямлі маёнткаў па паветах БССР (Даныя ЦСК).

Губэрні і паветы	1896—1900 г.			1901—1905 г.			1906—1910 г.			1911—1915 г.			1909—1913 г.		
	Засеўн. пло- шча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. пло- шча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. пло- шча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. пло- шча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. пло- шча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох
Менская губ.	195.925	88.909	453	250.521	122.862	490	276.741	133.736	483	299.215	164.747	550	300.532	156.681	521
Менскі павет	37.653	17.307	486	39.519	19.222	486	54.322	27.019	497	63.340	39.322	621	62.183	34.347	552
Барысаўскі „	26.217	10.626	405	34.295	13.986	408	30.446	12.717	418	32.775	15.739	480	26.088	11.021	422
Ігуменскі „	32.651	13.709	420	43.392	20.791	479	54.169	25.139	464	48.598	26.359	542	55.221	28.105	509
Слуцкі „	26.511	14.919	563	33.844	17.963	531	33.437	17.832	533	41.546	25.091	604	39.727	23.400	589
Мазырскі „	15.972	6.644	416	21.275	9.125	429	17.971	7.077	394	18.022	8.084	449	20.532	8.346	406
Бабруйскі „	31.245	13.295	426	45.896	26.094	569	48.539	26.277	541	57.147	31.500	551	56.405	31.102	551
Рэчыцкі „	25.676	12.409	483	32.300	15.681	485	37.857	17.675	467	37.787	18.652	494	40.376	20.360	504
Магілёўская губ.	134.590	70.032	520	188.303	93.475	496	190.795	94.926	498	207.417	116.133	559	218.472	118.727	543
Рагачэўскі павет	18.148	9.582	528	24.219	13.929	575	34.826	19.329	555	37.468	22.040	588	40.592	23.212	572
Гомельскі „	14.506	6.743	464	21.589	9.607	440	21.589	10.782	499	25.246	14.345	568	25.351	15.874	626
Быхаўскі „	5.697	3.367	531	8.102	3.939	486	11.299	5.869	519	15.575	8.354	536	14.483	7.357	508
Чэрыкаўскі „	12.256	5.850	477	16.557	8.317	502	15.262	6.991	458	17.140	9.139	533	16.065	7.936	494
Клімавіцкі „	14.170	6.665	470	35.052	15.241	435	19.470	9.333	479	22.007	10.565	480	23.121	11.103	480
Чавускі „	4.701	2.698	574	5.875	2.622	446	7.062	3.344	474	8.143	5.138	631	8.288	4.952	597
Магілёўскі „	10.143	5.719	564	11.608	5.967	514	12.676	6.340	500	13.507	8.974	664	13.806	8.666	628
Горацкі „	5.233	3.288	628	8.786	5.530	629	8.149	4.578	562	8.509	4.752	558	9.409	5.604	596
Мсьціслаўскі „	6.379	3.528	553	7.038	3.611	513	9.817	5.001	509	12.007	6.603	545	11.535	6.182	536
Аршанскі „	28.083	15.689	559	31.890	16.657	522	27.505	14.293	520	30.833	17.664	573	33.466	18.067	540
Сененскі „	15.274	6.903	452	17.587	8.055	458	23.140	9.066	392	16.982	8.559	504	22.356	9.774	437
Віцебская губ.	49.598	20.943	422	58.350	21.404	366	49.090	20.936	426	49.317	21.841	442	49.112	20.908	425
Лепельскі павет	12.866	5.135	399	20.217	7.474	370	15.298	6.923	453	14.887	6.635	446	15.661	6.473	413
Полацкі „	12.552	4.077	325	13.526	4.482	331	11.168	4.123	369	9.517	3.757	395	10.477	4.258	406
Дрысенскі „	7.582	3.025	517	6.314	2.151	341	3.904	1.812	464	3.994	1.781	446	3.695	1.586	429
Гарадоцкі „	3.297	1.347	409	4.144	1.423	343	3.764	1.432	380	4.899	1.920	392	4.373	1.627	372
Віцебскі „	13.301	6.459	486	14.149	5.874	415	14.956	6.646	444	16.020	7.748	484	14.906	6.964	467
Разам па ўсёй тэрыторыі	380.113	179.884	473	497.174	237.741	478	516.626	249.598	483	553.949	302.721	544	568.116	296.316	521

Засеўная плошча ў дзесяцінах і ўраджай бульбы на абшарніцкай і сялянскай зямлі разам па паветах БССР (Даныя ЦСК).

Губэрні і паветы	1896—1900 г.			1901—1905 г.			1906—1910 г.			1911—1915 г.			1909—1913 г.		
	Засеўн. пло- шча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. пло- шча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. пло- шча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. пло- шча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох	Засеўн. пло- шча ў абсалют. цыфрах	Валавы збор у тысяч. пуд.	Валавы збор з 1 дзесяц. ў пудох
Менская губ.	515.139	215.481	418	606.249	258.181	425	698.979	302.223	432	796.691	400.713	502	757.492	355.574	469
Менскі павет	67.852	28.184	415	72.598	30.380	418	93.477	41.129	440	114.107	61.529	539	107.567	51.842	482
Барысаўскі „	70.885	27.250	384	77.160	30.347	393	81.777	33.708	412	87.911	38.825	442	75.289	30.581	406
Ігуменскі „	74.897	28.137	376	91.261	38.001	416	106.946	44.403	415	105.327	51.451	488	108.559	49.593	457
Слуцкі „	74.983	35.768	541	81.925	38.238	467	92.327	43.913	476	112.349	62.663	558	106.095	57.732	544
Мазырскі „	57.315	22.254	388	69.059	26.533	384	73.808	30.128	408	86.851	39.307	453	83.098	35.259	424
Бабруйскі „	81.768	34.789	478	103.876	50.832	489	118.820	55.440	467	137.350	71.950	524	130.338	63.783	489
Рэчыцкі „	87.439	39.099	447	110.370	43.850	397	131.824	53.496	406	152.796	74.988	491	146.546	66.784	458
Магілёўская губ.	416.988	203.337	488	521.529	240.685	461	567.520	251.142	442	641.483	319.530	498	599.000	294.084	491
Рагачэўскі павет	52.659	26.868	510	62.121	30.693	494	79.442	36.870	464	88.382	45.148	511	89.545	44.029	492
Гомельскі „	69.231	33.719	487	88.896	41.334	464	92.183	44.591	483	99.799	54.403	545	98.783	52.869	535
Быхаўскі „	31.531	16.870	535	39.253	17.307	441	48.644	20.312	418	56.481	29.316	519	52.509	24.475	466
Чэрыкаўскі „	42.609	20.027	470	52.437	25.097	479	54.805	21.946	400	61.341	29.810	486	57.512	25.661	446
Клімавіцкі „	38.550	17.404	451	65.913	27.736	421	52.610	23.101	439	63.474	29.857	470	59.671	27.329	548
Чавускі „	22.073	11.102	503	26.275	11.725	446	31.112	13.213	425	37.107	16.901	455	35.403	16.092	455
Магілёўскі „	28.448	14.276	502	33.739	16.151	479	35.392	17.492	494	41.086	21.584	525	38.108	19.265	506
Горацкі „	23.421	12.444	531	28.795	14.160	429	31.243	14.397	461	36.054	16.841	467	35.068	16.969	484
Мсьціслаўскі „	20.005	9.390	469	23.155	11.660	504	28.490	12.864	452	33.118	16.835	508	31.275	15.261	488
Аршанскі „	51.466	26.155	508	58.094	27.439	472	60.807	27.128	446	72.229	36.973	512	66.308	31.107	469
Сененскі „	36.995	15.082	408	42.851	17.383	406	52.792	19.228	364	52.412	21.862	417	54.818	21.027	384
Віцебская губ.	166.427	63.250	380	161.464	53.816	333	172.535	64.623	374	189.828	75.007	395	183.581	66.312	361
Лепельскі павет	37.610	13.898	343	45.143	15.938	353	46.179	19.128	414	47.956	19.995	417	48.201	19.147	397
Полацкі „	39.113	12.732	326	34.917	9.668	277	35.971	12.177	339	37.918	13.583	358	38.563	13.666	354
Дрысенскі „	34.579	13.142	380	21.812	6.351	291	23.756	8.440	355	22.150	8.006	361	23.230	7.072	304
Гарадоцкі „	24.642	9.483	385	27.119	8.762	323	30.158	9.566	317	41.288	15.424	374	37.364	11.604	311
Віцебскі „	30.483	13.995	459	32.473	13.097	403	36.471	15.312	420	40.516	17.999	444	36.223	14.823	409
Разам па ўсёй тэрыторыі	1.098.554	482.068	439	1.289.242	552.682	429	1.439.034	617.978	429	1.628.002	795.250	488	1.540.073	715.970	466

Засеўная плошча пад бульбай у дзесяцінах.

Губэрні	На селянскіх землях				На прыватнаўласніцкіх землях				На сялянск. і прыватнаўл. разам				Пад бульбай у сялян у полі і гародзе разам дзесяцін			Сярэдняя штогодняя плошча пад бульбай у дзесяцінах *)
	1896—1900	1901—05	1906—10	1911—15	1896—1900	1901—05	1906—10	1911—15	1896—1900	1901—05	1906—10	1911—15	1924	1925	1926	
																1910—1914
Менская губ. (7 пав.) . . .	319.214	355.728	422.238	497.476	195.925	250.521	276.741	299.215	515.139	606.249	698.979	796.691	—	—	—	197.063
Магілёўск. губ. (11 пав.) . . .	282.398	333.226	376.725	434.066	134.590	188.303	190.795	207.417	416.988	521.529	567.520	641.483	—	—	—	126.331
Віцебск. губ. (5 пав.) . . .	116.829	103.114	123.445	140.511	49.598	58.350	49.090	49.317	166.427	161.464	172.535	189.828	—	—	—	74.835
Сярэдняя за 1 год	—	—	—	—	—	—	—	—	219.711	257.848	287.807	325.600	—	—	—	—
Ва ўсіх 23 наветах	718.441	792.068	922.408	1072.053	380.113	497.174	516.626	555.949	1098.554	1289.242	1439.034	1628.002	284104 100 %	328478 117 %	362716 125 %	398.229 —
Адносны ход росту пасеўнай плошчы пад бульбай па 5-годзьдзях на працягу 20 гадоў перад рэвалюцыяй																
Менская . . .	100	112	132	156	100	128	141	153	100	177	136	155	—	—	—	—
Магілёўская . .	100	118	134	154	100	139	141	153	100	125	134	154	—	—	—	—
Віцебская . . .	100	88	106	120	100	116	98	98	100	97	104	114	—	—	—	—
Ва ўсіх 23 паветах	100	110	128	149	100	131	136	146	100	118	131	148	—	—	—	—

*) Данія дэпарт. с. г. эканоміі і статыстыкі для 3 губ. — Менскай, Магілёўскай, Віцебскай у іх поўных межах дарэвалюцыйнага часу.

Таблиця 5-а.

Сярэдняя валавая ўраджайнасць бульбы з 1 дзесяціны ў пудох па пяцігодках за 20 гадоў 1896—1915 г.г. (Па даных Цэнтр. Стат. Каміт.).

Губэрні	На сялянскіх землях				На прыватнаўлас- ніцкіх землях				На сялянскіх і прыват- наўласніцк. разам				На сялянскіх землях па даных Ц. С. Упр. Бел.			Сярэдняя штогодная ўрадж. за 5-годку (па даных Адм. с. г. экон. і стат. Д. З.) 1910—14
	1896—1900	1901—1905	1906—1910	1911—1915	1896—1900	1901—1905	1906—1910	1911—1915	1896—1900	1901—1905	1906—1910	1911—1915	1924	1925	1926	
Менская (7 пав.)	396	380	399	474	453	490	483	550	418	425	432	502	—	—	—	434
Магіл. (11 пав.)	472	442	414	468	520	496	498	559	488	461	442	491	—	—	—	477
Віцеб. (5 пав.)	362	314	353	378	422	366	426	442	380	333	374	395	—	—	—	369
У сярэднім для 3 губ. . .	421	398	399	459	473	478	483	544	439	429	429	488	546	562	637	428

Сярэдняя адносная ўраджайнасць бульбы з 1 дзес. па пяцігодках за 20 гадоў (1896—1915 г.) у % ад ураджаю ў першую пяцігодку 1896—1900 г.

Менская. . .	100	96	101	120	100	108	106	121	100	102	103	120	—	—	—	—
Магілёўская . .	100	94	87	99	100	95	95	107	100	94	91	101	—	—	—	—
Віцебская . . .	100	86	97	104	100	86	100	104	100	88	98	104	—	—	—	—
У сярэднім для 3 губ. . .	100	—	—	—	100	—	—	—	100	98	98	111	—	—	—	—

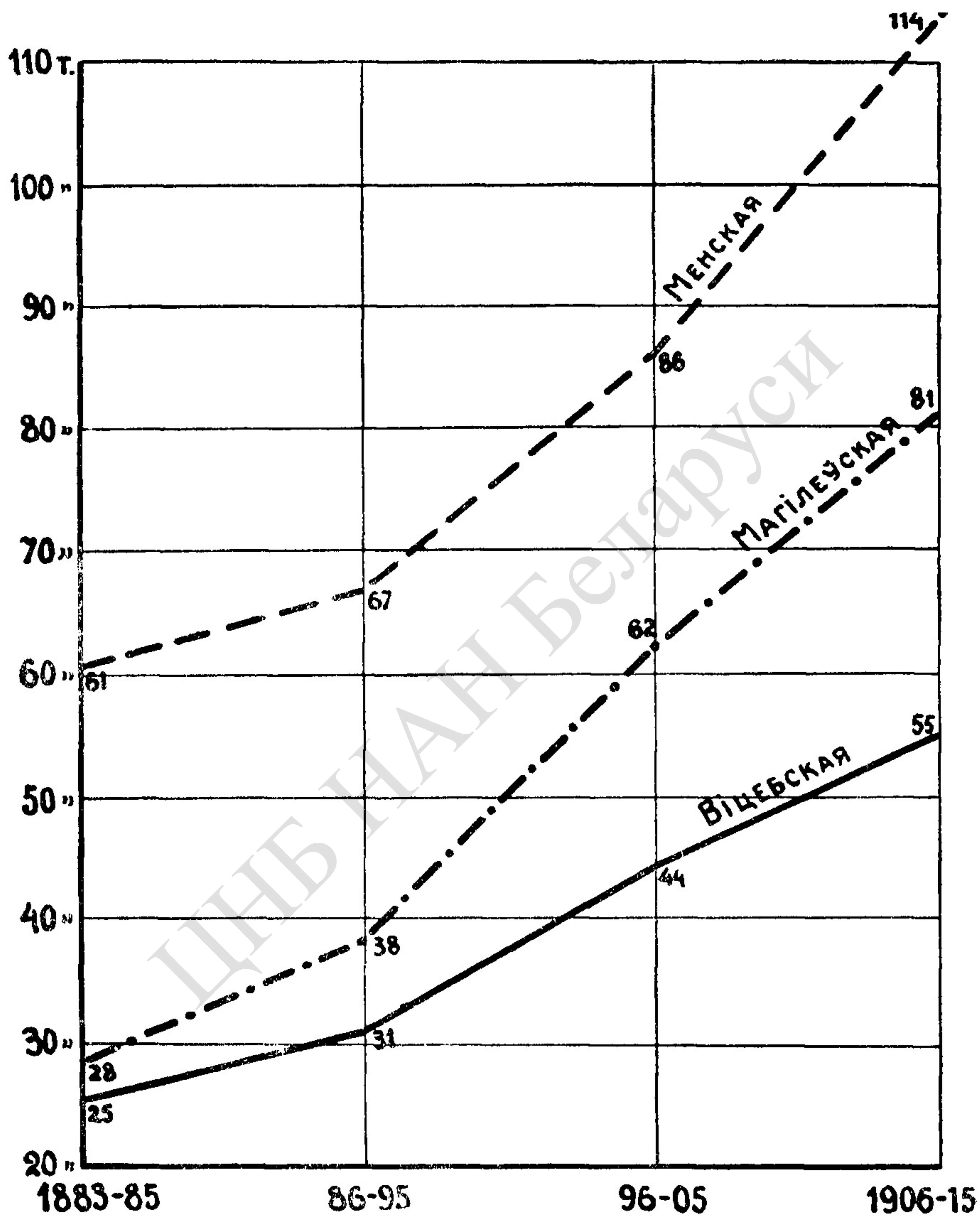
Таблица 6-ая.

Губэрні	Сярэдняя гадавая засеўная плошча за пяцігодку 1910—1914 г.		Сярэдняя гадавая плошча пад бульбай у % ад усёй засеўнай плошчы		Плошча пад бульбай павя- лічылася + паменшылася — у апошнюю 5-годку (1910—14) у параўн. з першай (1901—05) у 1916 г. па- раўн. 35-годк. (1910—14)		Сярэдні га- давы ўра- джай бульбы ў пуд. з 1 дзесяціны		За апошнія 5-годкі — больш — менш —		Сярэдні га- давы валавы збор бульбы па губерні за 5-годку (1910—14)
	Агуль- ная ў дзеся- цінах	Пад бульбай у дзес.	1901—05	1910—14	1916		1901—05	1910—14			
Менская	1.340.125	197.063	11.4	14.7	9.3	+3.3% —5.4	426	434	+8	95.508.000	
Магілёўская . . .	1.019.715	126.331	10.2	12.3	8.6	+2.1% —3.7	459	477	+18	60.324.000	
Віцебская	872.372	74.835	7.3	8.6	7.4	+1.3% —1.2	329	369	+40	27.606.000	
Усяго	3.232.212	398.229		12.3						183.438.000	
У сярэдн. для 3 губ.							405	428	+23		
Маскоўская	416.955	58.072	11.3	13.9	14.3	+2.6 +0.4		502		29.161.000	
Эстляндская	187.724	38.531	20.5	20.5	12.3	—0.0 —8.2	598	656	+58	25.288.000	

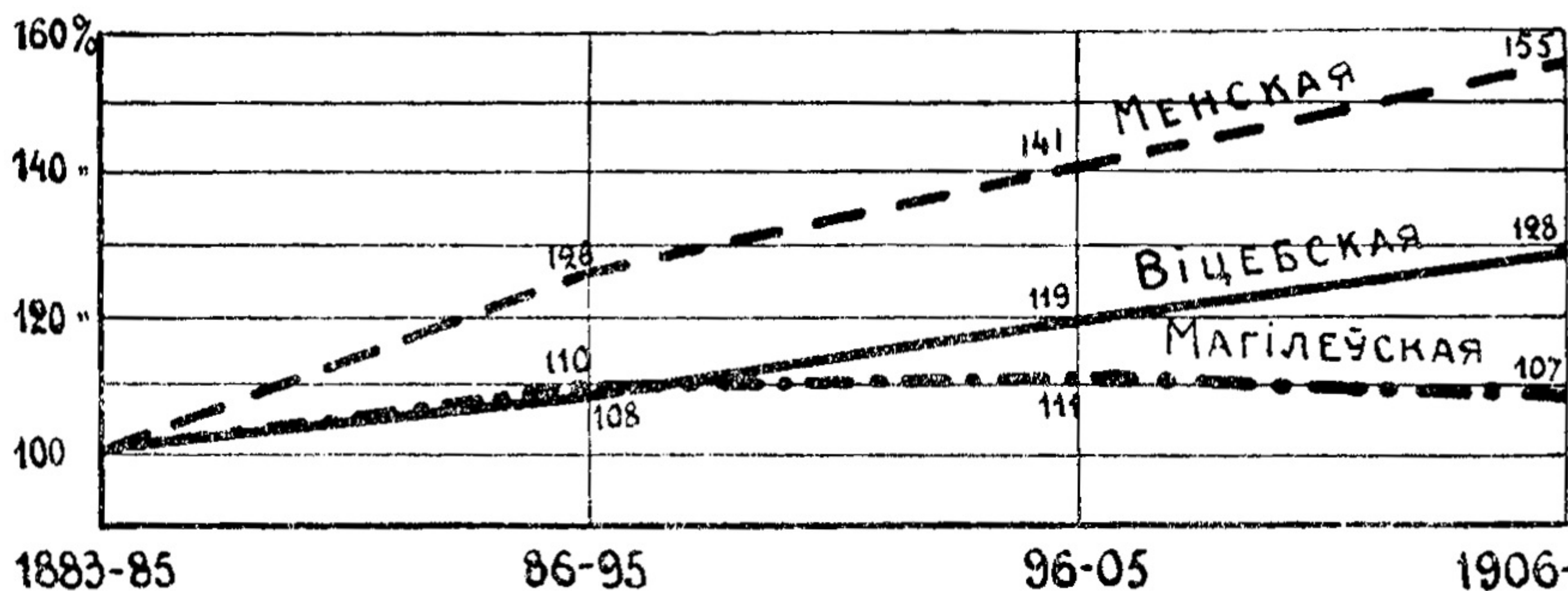
Спажываньне бульбы ў пудох на тэрыторыі БССР (уключаючы Гомельшчыну і Рэчыцу *).

	1925—26	1926—27	1927—28	Штогодна ў сярэднім з 3-х гадоў	
				У пудох	У %
Валавы збор бульбы:					
У паселішчах вясковага тыпу	188.865.400	236.193.700	212.905.100		
„ „ гарадскога „	7.021.000	8.028.100	7.081.400		
Усяго па ўсёй БССР	195.886.400	244.221.800	219.986.500	220.031.566	
Спажываньне гадавое:					
1. Харчовае на душу вясков. насельн.	14.474 пуд.	17.018 пуд.	14.477 пуд.		
„ „ „ гарадск. „	6.533 „	6.047 „	4.800 „		
„ ўсяму вясков. насел.	58.474.700	70.216.300	61.006.100		
„ ўсяму гарадскому насельн.	5.144.600	4.831.600	3.940.800		
„ колектыўн. { армія					
{ больніцы	384.900	356.300	854.100		
{ і інш.					
„ агульнае па ўсёй БССР.	64.004.200	75.404.200	65.801.000	68.403.133	31,1
2. На харч скаціне:					
„ „ „ вясков. насел.	72.980.300	104.031.300	92.133.200		
„ „ „ гарадск. насел.	3.160.900	3.160.800	2.684.500		
„ „ „ птушкам вясков. насел.	878.900	628.000			
„ „ „ гарадск. насел.	27.100	27.100			
Усяго на харч скаціне і птушкам	77.047.200	107.747.200	94.817.700	93.204.033	42,4
3. На тэхнічную пераапрацоўку:					
Цэнзавай прамысл. (бровар., крухм. зав.)	1.817.400	4.362.800	4.260.500*)		
Дробным саматужным прадпрыемствам.	483.700	140.100	140.100*)		
На самагон	1.464.800	1.464.800	1.464.800		
Усяго на тэхн. пераапрацоўку	3.765.900	5.967.700	5.865.400	5.199.666	2,4
4. Вываз	2.366.900	1.877.000	996.700*)	1.746.866	0,8
5. На засеў у вёсках	37.340.100	39.656.400	40.450.600		
„ „ „ пасел. гарадск. тыпу	1.349.000	1.383.000	1.407.800		
Усяго для засеву	38.689.100	41.039.400	41.858.400	40.528.966	18,4
6. Трата пры хаваньні	9.413.100	11.809.700	10.645.300	10.689.366	4,9
У с я г о	195.286.400	243.845.200	219.984.500	219.705.366	100

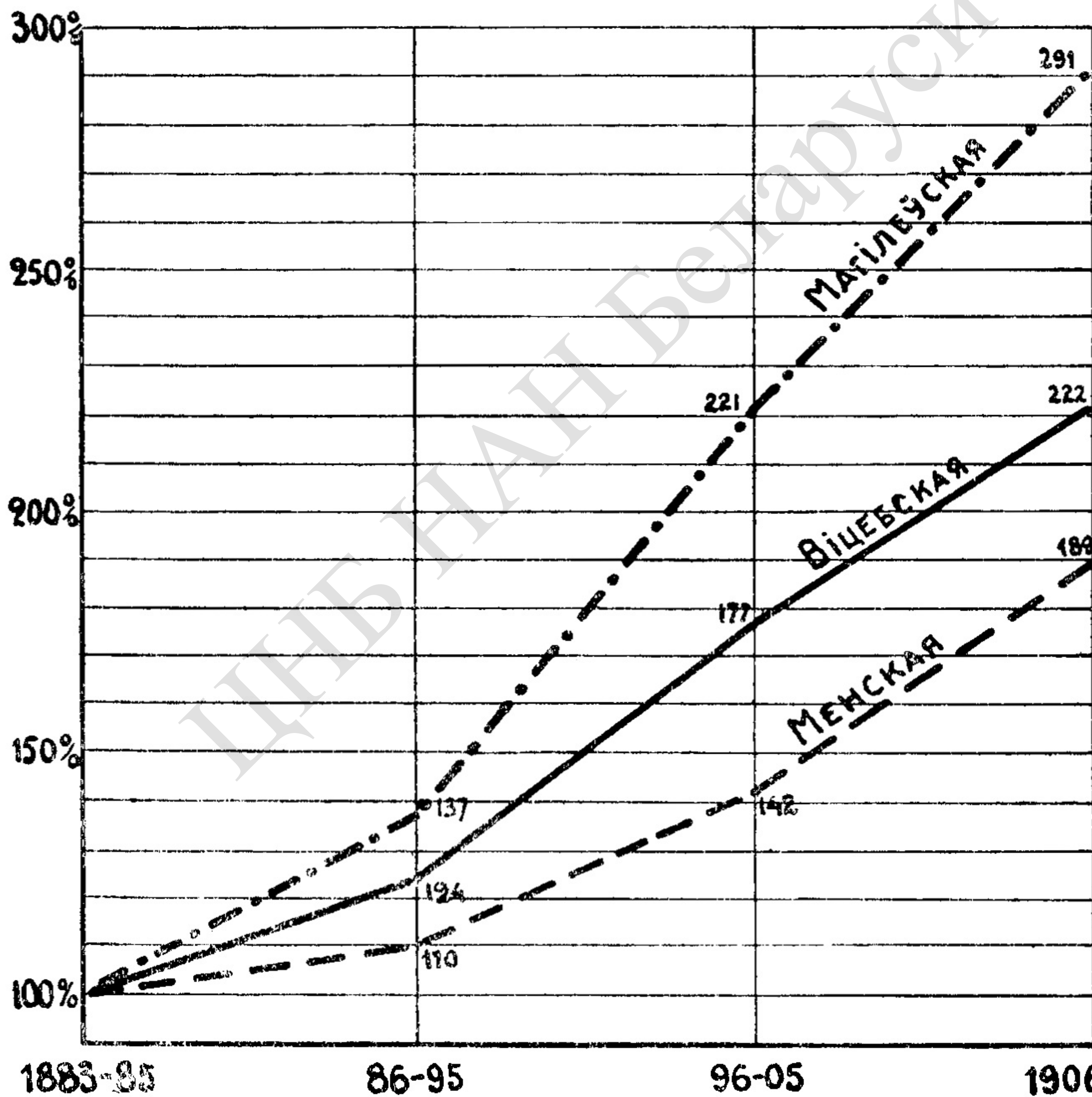
*) Па даных Цэнтр. Стат. Управы БССР, сабраных мной у верасьні 1928 году.

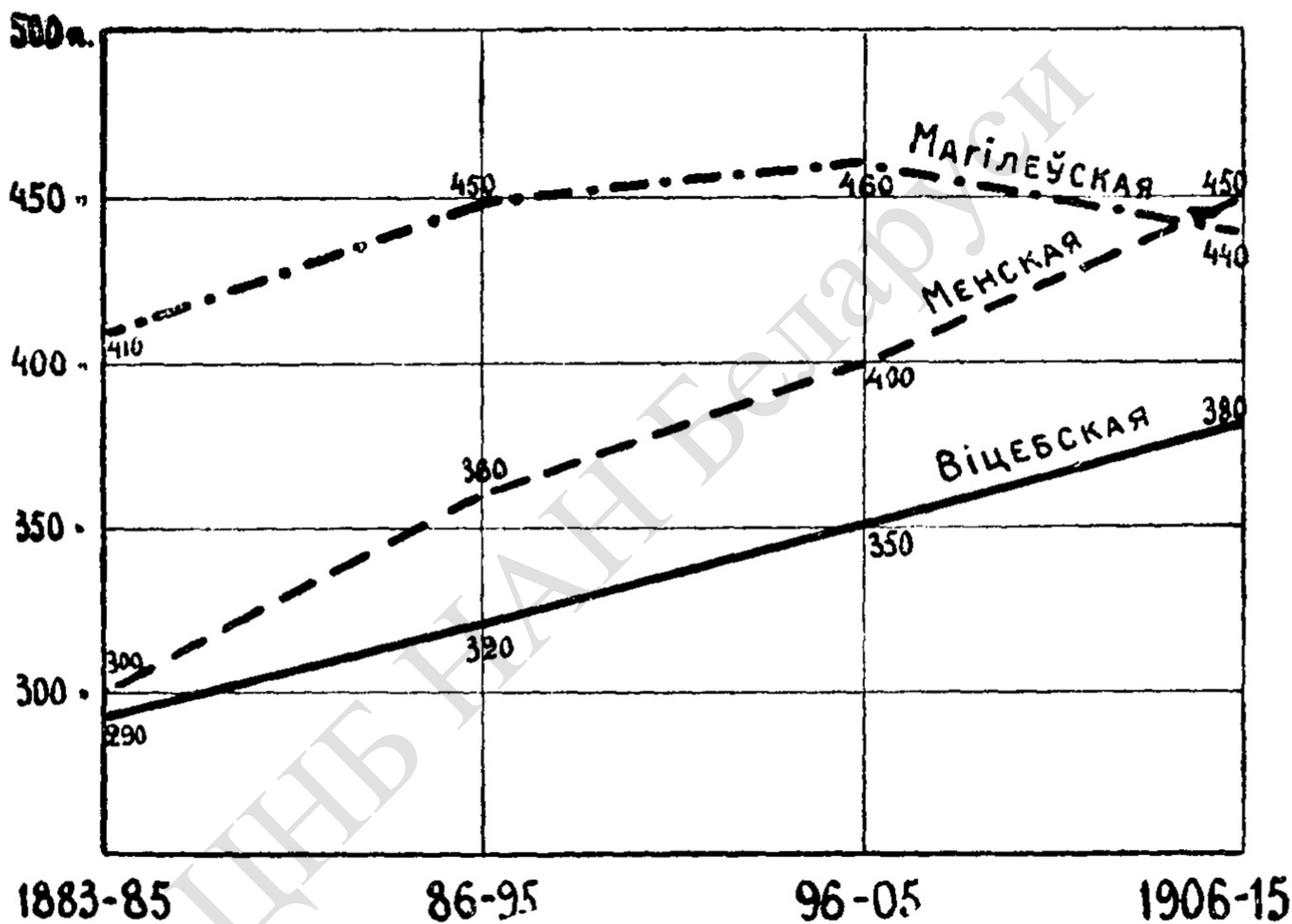
М а л. № 7. Сярэднія гадавыя плошчы пад бульбай у тысячах дзесяцін за 10-годзьдзі (па губэрнях).

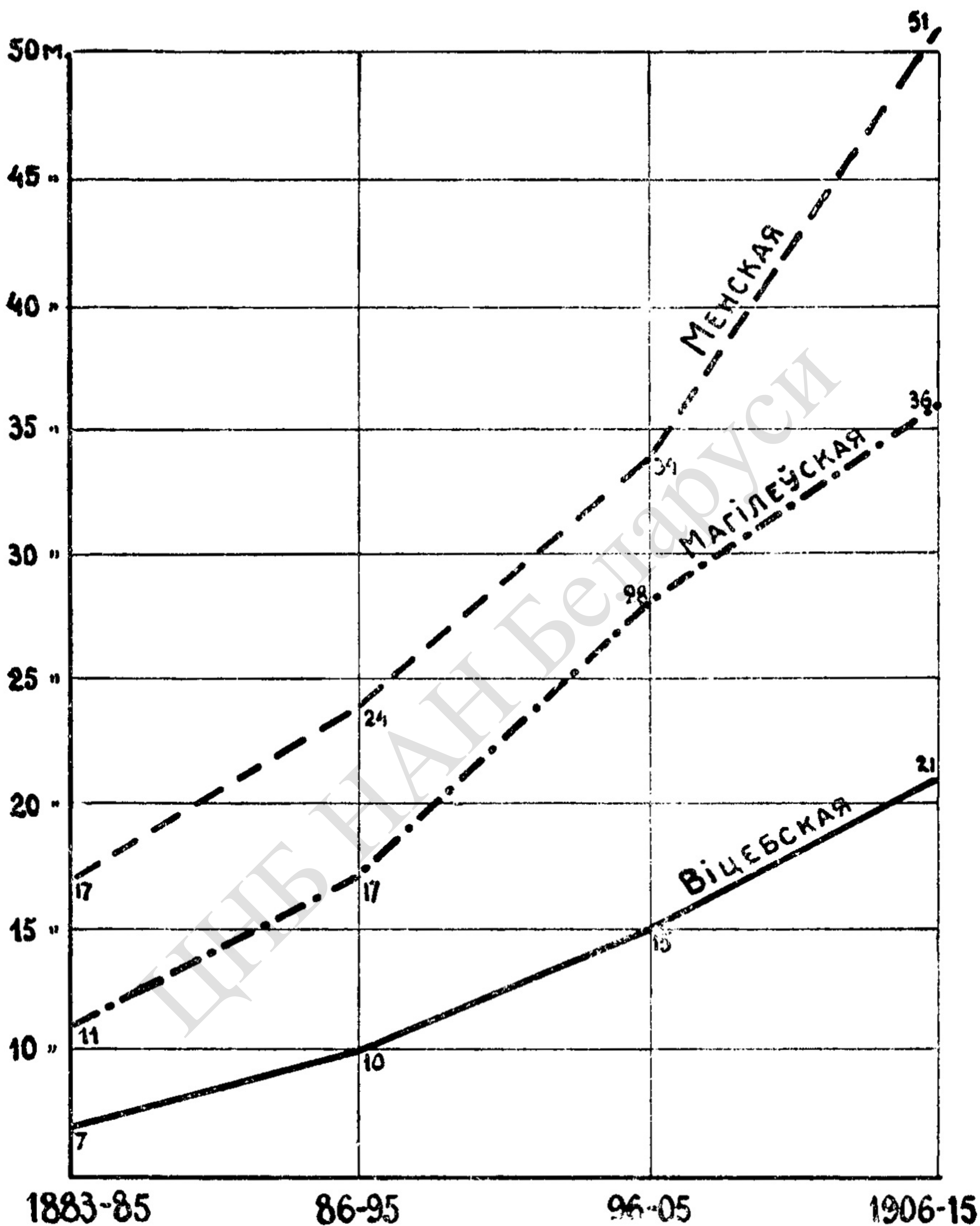
М а л. № 8. Параўнаўчы рост сярэдніх гадавых ураджаяў бульбы з 1 дзесяціны за 10-годзьдзі.

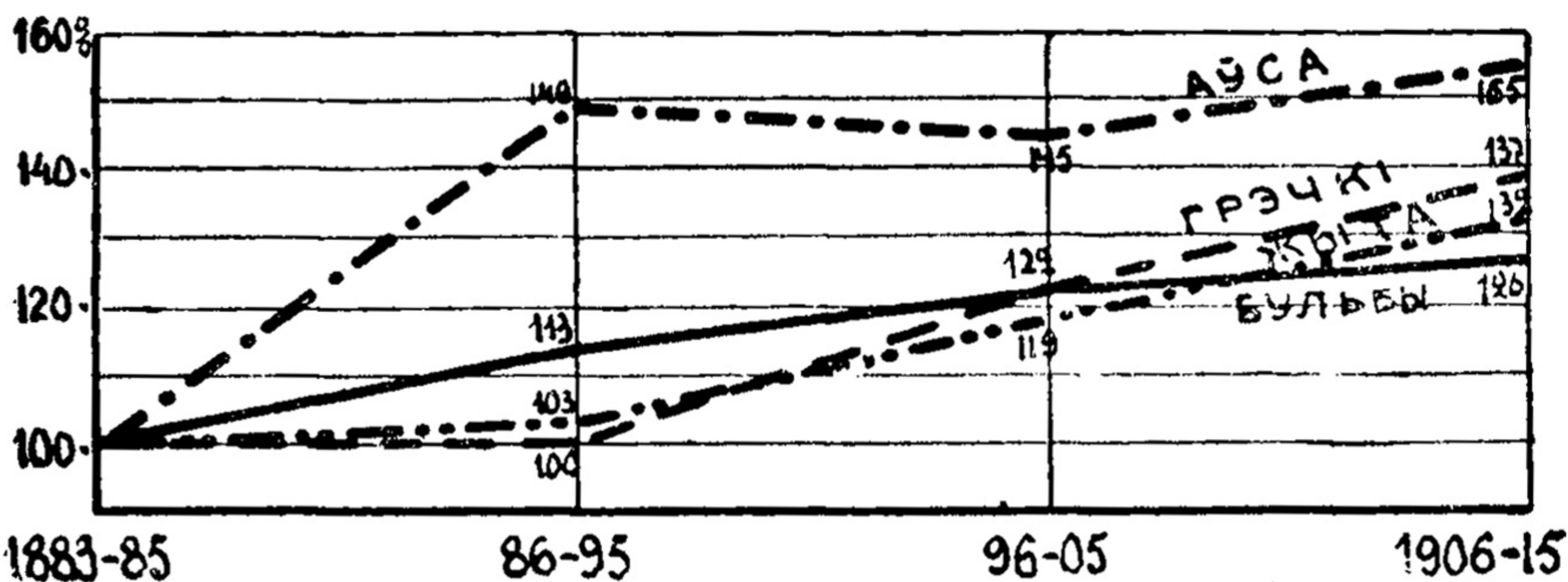
М а л. № 9. Параўнаўчы рост сярэдніх гадавых засеўных плошчаў пад бульбай за 10-годзьдзі.

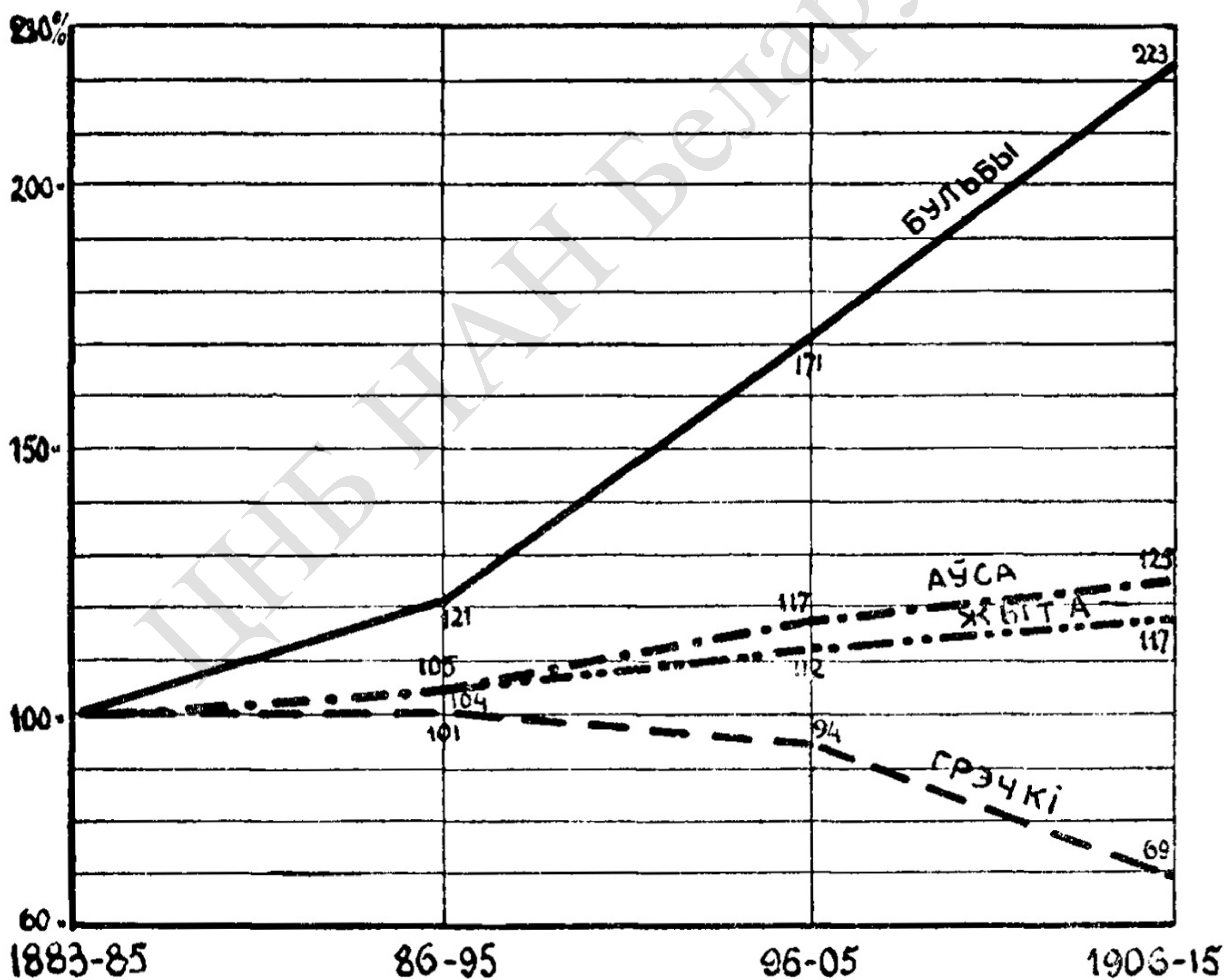
Мал. № 10. Сярэднія гадавыя ўраджаі бульбы з 1 дзесяціны ў пудох за 10-годзьдзі (па губернях).

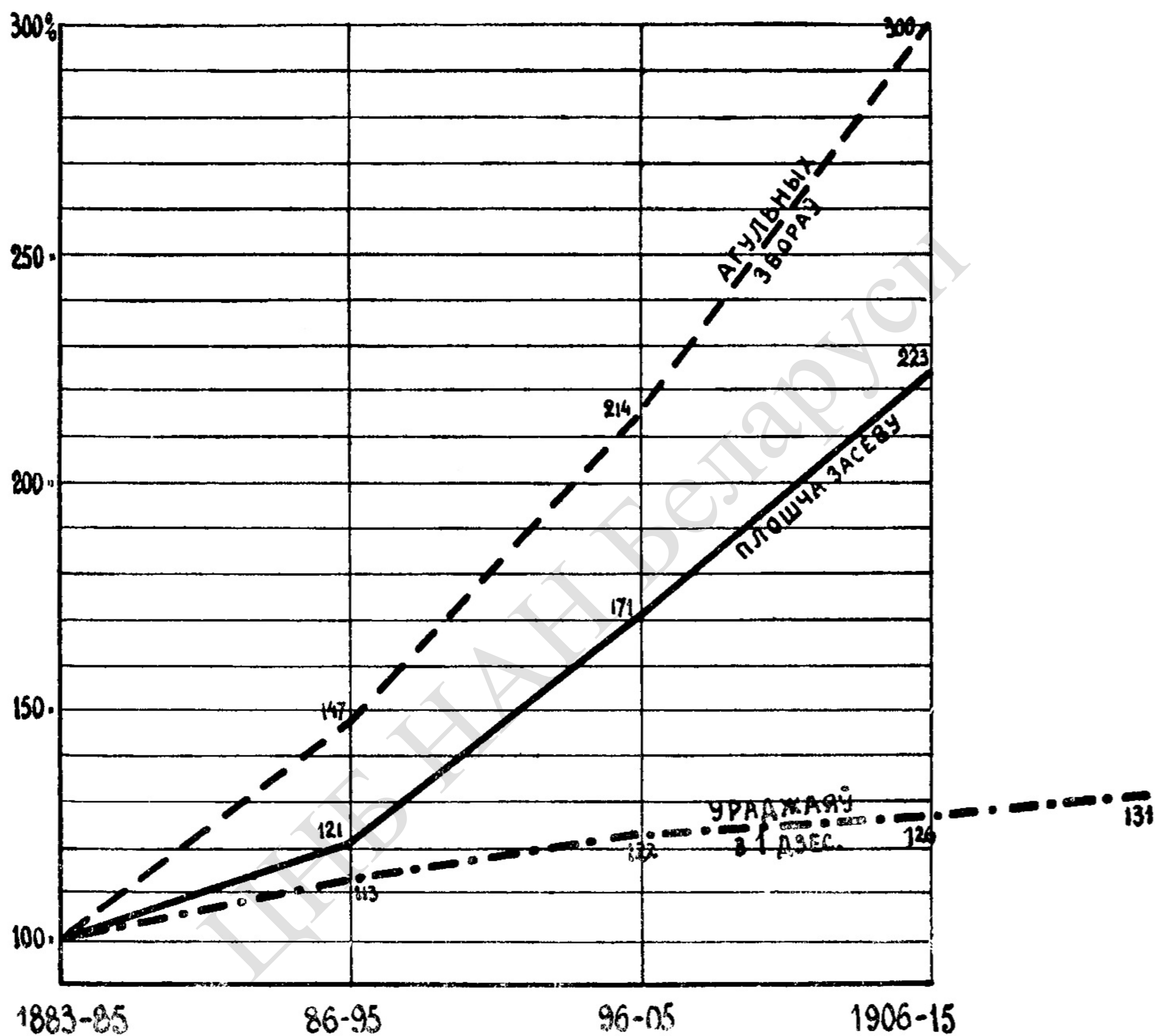
М а л. № 11. Сярэднія гадавыя зборы бульбы ў мільёнах пудоў за 10-годзьдзі (па губэрнях).

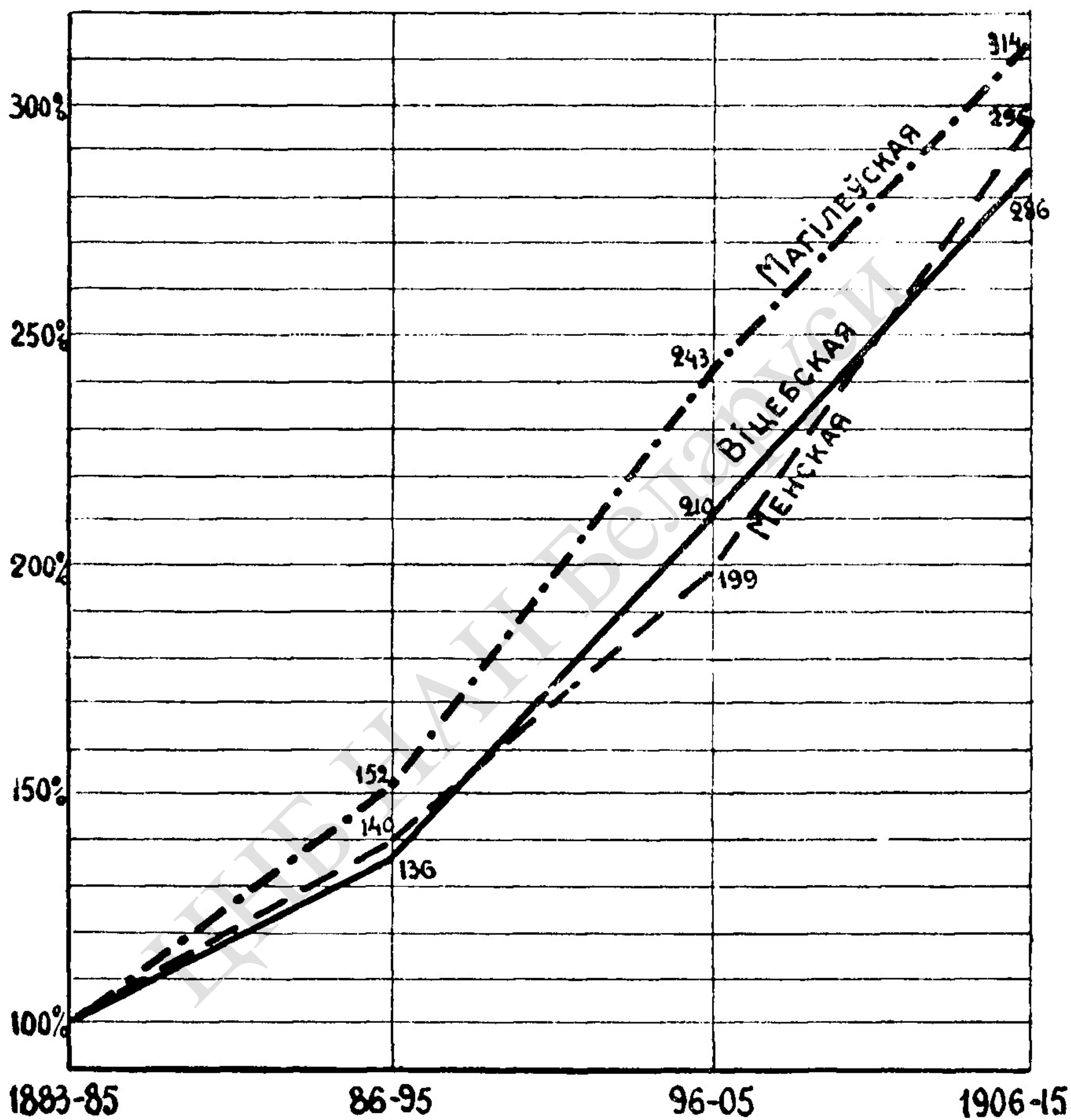
Мал. № 12. Параўнаўчы рост ураджаяў з 1 дзесяціны на тэрыторыі БССР.

Мал. № 13. Параўнаўчы рост засеўных плошчаў на тэрыторыі БССР.

Мал. № 14. Параўнаўчы рост сярэдніх гадавых для бульбы ў БССР (за 10-годзьдзі).

М а л. № 15. Параўнаўчы рост сярэдніх гадавых агульных збораў бульбы за 10-годзьдзі.